

KOPACZ (16) sb m

o jasne; -ã- (12), -a- (1); -ã- : -a- *Mącz* (3 : 1).

sg N kopacz (12). ◇ pl N kopacze (3). ◇ pl G kopacz(o)w (1). ◇ [D kopacz(o)m.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII i XIX w.

1. Człowiek wykonujący prace ziemne; *fossor Murm, Mymer¹, Mącz, Calep, Cn; pastinator Mącz, Calep, Cn; runcator, sarritor Mącz* (12) : *Murm* 180; *Mymer¹* 15v; *Sarritor, Vgrábacz/ kopacz/ włócznik. Mącz* 369a, 132c, 283a, 361c; *Calep* 426b, 761a.

a. *Górník* (1) :

Szereg: »kopacz albo hawerz« (1): Chalibom przylegli w łafiedztwie Iberowie Aziaticcy/ ktorzy też w łwych kráinach máią dofyć wízelákiego Krułczu/ y tym sie wízyfcy báwia/ skąd máią y przezwífká włafne/ bo Iberi wykłádáíá [.] sie ná łácinłkie *Foffores*, po náłzemu Kopacze álbo Hawerze *StryjKron* 16.

b. *Saper w wojsku; fossor Modrz* (2) : Byli też rozmáíci kopacze ktorzy pod mury kopáli táiemnie wízedłzy w nocy do miáftá/ bronę odbili/ á fwoie wpuścili w miáfto. *BielSpr* 9v; także y o kiryśnikoch y o drabiech y o łtrzelcoch co z rułznícámi y z łuki/ y z procámi/ y kopaczow/ y tych co kołze dźiáłáíá/ y o inłzych rzeczách do woyny potrzebnych/ piłác ábo náukę dáwác nie íeft moíá rzecz. *ModrzBaz* 113.

c. *Grabarz* (1) : Kopacze á łtraż mieyfłcka/ ma bydź ná to zówždy poltánowiona wczás/ y księża/ y vrząd. *GostGosp* 146; [kopaczom od noszenia ciała i od dołu gr 20 *InwMieszcz* 1585 nr 266, 1579 nr 222].

2. *n-pers* (4) : W ten czás Kopacz zábit łprawcá Woiewody Wálálkiego. *BielKron* 408, 408 marg; W teyże bitwie Stároftá/ álbo Barkolab Choćimłki zábit/ á Kopacz Hetman ledwo vciekl *StryjKron* 697; *SarnStat* 990.

Synonimy: 1. *grabarz, grubarz, gruntarz, ugrabacz, włócznik*; a. *gorník*; a., b. *hawerz*.